

Av Jan Erik Wang, leder FFL

Lærerutdanningsreformen

Så er vi godt i gang med et nytt og spennende studieår med de nye grunnskolelærerutdanningene i oppstartsfasen og evalueringen av førskolelærerutdanningen. Det ble igjen en gledelig økning til lærerutdanningene. Av grunnskolelærerutdanningen er ikke overraskende GLU 5.-10. trinn den mest populære. Det er imidlertid grunn til bekymring over en nedgang i søknaden til førskolelærerutdanningen. Det er vanskelig å forklare årsaken til dette. Sannsynligvis er det et sammensatt årsaksforhold som imidlertid må utredes, forklares og tiltak igangsettes for å motvirke tendensen. En mulig årsak kan være at en del av søkerne til grunnskolelærerutdanningen trinn 1-7 har søkt denne utdanningen framfør førskolelærerutdanningen. Tall fra tidligere år viser at søkerne til førskolelærerutdanningen hadde allmennlærerutdanningen som sitt andrevalg. En samlet søkning til alle lærerutdanningene har dermed elementer i seg som må vurderes nærmere.

Det heller ikke slik at alle studiestedene har like stor økning i studenttilstrømmingen. Det er først og fremst institusjonene i de store byene som nyter godt av økningen i søkermassen. Mange av de mindre institusjonene sliter med å fylle studie plassene. At studenten også skal fordele seg på de to grunnskolelærerutdanningene gjør situasjonen vanskelig flere steder. I løpet av høsten vil alle institusjonene få besøk av Følgegruppen for lærerutdanningsreformen. I en orientering om utarbeidelsen av indikatorer i forbindelse med de nye grunnskolelærerutdanningene heter det at

- Formålet er å definere noen sentrale kjennetegn/indikatorer som kan legges til grunn for overvåking av institusjonenes gjennomføring av reformen og av etterprøving av kvaliteten i programmene
- Forslagene skal særlig knyttes til faglighet/spesialisering, profesjonsretting/styrket praksisopplæring, krav til studentinnsats, forsknings- og utviklingsorientering og internasjonalisering

Indikatorene avspeiler hva som anses som det sentrale i lærerutdanningsreformen.

Forskerforbundet og FFL har gitt myndighetene honnør for at den nye grunnskolelærerutdanning legger til rette for en større faglig fordypning og at det understrekes at utdanningen skal være forskningsbasert.

Sammen med en tydeligere yrkesretting av lærerutdanningen vil dette kunne være med på å sikre kvalitet i utdanningen og dempe ”praksis-sjokket” til fremtidens lærere i grunnskolen.

Det er likevel grunn til å peke på kostnadsaspektet ved dette. De fleste institusjonene sliter med dårlig økonomi, en situasjon som ytterligere kan forverres ved at det nå er to forskjellige grunnskolelærerutdanninger som skal finansieres. Spenningsmomentet blir derfor hvordan institusjonene takler dette forholdet innenfor de knappe finansieringsrammene som tilbys. Rambøll Management Consulting har gjennomført en vurdering av kostnadsnivået ved praksisopplæringen. Konklusjonene er at praksisopplæringen i den tidligere 4-årige allmennlærerutdanningen var klart underfinansiert. Om man skal nå de kvalitative målene i de nye grunnskolelærerutdanningene er man avhengig av at praksisopplæringen tilrettelegges for en styrket profesjonsretting. Det er vanskelig å se hvordan en styrking av praksisopplæring kan skje innenfor de nåværende finansielle rammene.

Finansieringen av utdanningen må styrkes.

For å sikre økonomien er institusjonen i dag tvunget til å tilby videreutdanninger, et tilbud som nødvendigvis må øke fra år til år. Dette har ført til at aktivitetsnivået i institusjonene er for høyt, noe departementet selv har påpekt i dialogmøtene. Situasjonen gjør at det viteskapelige personalet må bruke stadig mer av sin tid til ren undervisning, en situasjon som i særlig grad går ut over tid til FoU. Manglende tid til FoU vil i neste omgang gå ut over kvaliteten på undervisningen som skal være forskningsbasert. En forskningsbasert undervisning skjer best ved at underviserne selv deltar i FoU- virksomhet.

Lærerutdanningsreformen krever at det vitenskapelige personalet får tid til FoU- virksomhet.

Departementets svar på den vanskelige situasjonen er samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon. FFL har tidligere påpekt at samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon mellom selvstendige institusjoner i regionene, kan være både ønskelig, positivt og uunngåelig. Vi påpekte imidlertid at om høgskolene i distriktene bare kan tilby deler av og i tillegg en faglig smalere utdanning, så kan dette føre til at de mest motiverte studentene velger å ta utdanningen sin ved en stor høgskole i stedet for ved nærmeste høgskole. Undersøkelser viser at disse studentene i liten grad vender tilbake til kommunene de kom fra samtidig som de voksne og etablerte, men lite mobile studentene ved høgskolene i distriktene ikke velger lærerutdanning i det hele om de må reise vekk for å ta utdanningen. En samlet nedgang i rekrutteringen av studenter til lærerutdanningene kan dermed bli resultatet. En ytterligere nedgang i søkerallene til høgskolene i distriktene vil dermed kunne ha som resultat en faglig utarming av både høgskolene og grunnskolene i distriktene. Dette er i tilfelle en utvikling ingen ønsker.

Vi må gå inn for og støtte igangsetting av tiltak som kan hindre en uønsket nedbygging av høgskolene i distriktene. Det er på tide at vi vurderer forholdet mellom sentral styring og

markedsstyring. Dette gjøres best ved å endre dagens studiepoeng finansieringen av institusjonene.

Evaluering førskolelærerutdanningen

I perioden 2008- 2010 har førskolelærerutdanningen blitt evaluert av NOKUT på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. På sluttkonferansen 20. september ble rapporten overlevert statsrådene Tora Aasland og Kristin Halvorsen.

Evalueringen viser at det er store variasjoner mellom institusjonene. Det blir særlig nevnt at utdanningen ikke har klart endre seg i takt med utviklingen i barnehagesektoren. Særlig nevnes det at mangfoldet av barn i barnehagene ved full barnehagedekning fører til at kompetansen for arbeidet med de yngste førskolebarna må styrkes, samarbeidet med andre institusjoner som har ansvar for små barn må vektlegges og at ledelsen av disse institusjonene blir mer krevende og må styrkes. Profesjonsrettingen i utdanningen må styrkes på generelt grunnlag.

I de kommende ukene vil FFL i samarbeid med FF å arrangere seminarer om evalueringen av førskolelærerutdanningen i Tromsø 30.9, Trondheim 1.10, Bergen 6.10 og i Oslo 7.10. Målet er å innhente synspunkter fra medlemmene på hva vi, i samarbeid med myndighetene, bør fokusere på i oppfølgingsarbeidet for å gjøre førskolelærerutdanningen enda bedre.

Arbeidet med evalueringen av førskolelærerutdanningen følger samme mal som oppfølgingsarbeidet etter evalueringen av allmennlærerutdanningen i 2006.

Den XI nordiske læreruddannelseskongressen ved University College Nordjylland, Hjørring, Danmark, 5. - 8. maj 2010..

Siden den første kongressen ble arrangert ved Vasa Øvningsskole i 1991, har den nordiske lærerutdanningskongressen utviklet seg å bli et populært og verdifullt internasjonalt presentasjonsforum hvor ansatte i lærerutdanningene kan legge fram resultater av egne forsknings- og utviklingsarbeider. Konferansen i Hjørring befestet denne trenden med sine i overkant 200 deltakere.

Den nordiske fagforeningsgruppen som FFL ved leder overtok ledelsen av etter Finland, har som mål å sammenligne og vurdere utviklingen i lærerutdanningene i de nordiske landene og et særlig ansvar for å foreslå og fastsette nye arrangementsteder for framtidige kongresser. Den 12. nordiske lærerutdanningskonferansen vil foregå i Kalmar i mai 2012 ved det nystartede Linnéuniversitet. Grønland er utfordret, tatt i mot utfordringen og vil arrangere den nordiske lærerutdanningskonferansen i 2014.

I 2016 står Norge for tur. Jeg har hittil jeg mottatt et uformelt ønske fra Høgskolen i Bodø om å ta på seg arrangementet i 2016. Jeg vil ta formell kontakt med Høgskolen i Bodø for

å avklare dette nærmere. Dette bør skje i god tid før neste ledermøte som arrangeres i Kalmar våren 2011.

FFLs hjemmeside

FFLs hjemmeside finner dere på adressen

<http://www.forskerforbundet.no/Organisasjon/Foreninger/FFL/>

Som meldt i FFL- kontakt nr. 1 2009, så vedtok landsmøtet i FFL våren 2009, av økonomiske årsaker, å si opp abonnementsavtalen med Norsk pedagogisk tidsskrift fra og med 2010.

FFL- kontakt vil heretter legges ut på FFLs hjemmeside.

Påminnelse: Ny abonnementsavtale med Norsk pedagogisk tidsskrift

Medlemstilbud - Norsk pedagogisk tidsskrift

Universitetsforlaget tilbyr medlemmer i FFL **30 % rabatt** på et årsabonnement i Norsk pedagogisk tidsskrift.

Pris for FFLs medlemmer: Kr. 315,- (Ordinær pris kr. 449,-)

I prisen inngår 6 hefter per år, fritt tilsendt til abonnentens adresse.

Abonnementet kan bestilles hos Kundeservice kundeservice@universitetsforlaget.no / Tlf. 24 14 76 70, eller ved å gå inn på hjemmesiden til tidsskriftet på www.idunn.no/npt. Husk å oppgi medlemsnummer i FFL i bestillingen.

Sentralstyret i FFL ønsker alle medlemmer et godt og spennende nytt studieår.

FORSKERFORBUNDETS FORENING FOR LÆRERUTDANNING (FFL)

Sentralstyret:

Jan Erik Wang(leder)
Anne D. Svendsen (nestleder)

Inga H. Andreassen
Knut Ole Lysø

HiB
HiST

Adresser og telefoner:

Post: Høgskolen Stord/Haugesund
Avdeling Stord, postboks 5000
5409 Stord
E-post: janerik.wang@hsh.no
Telefon: 53491334/97111142
Faks: 53491401